

Czy uczeń z Ukrainy musi być ubezpieczony jak inni uczniowie?

Polski system oświaty, któremu podlega uczeń będący obywatelem Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, 682, 683 i 684) nie przewiduje obowiązkowego ubezpieczenia uczniów.

Opracowanie
Leszek Morąg, nauczyciel-konsultant
Krosno, 30 marca 2022 r.

UWAGA: Niniejsza opinia nie ma charakteru opinii prawnej, jest jedynie „udzieleniem konsultacji”, o której mowa w § 20 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045 oraz z 2021 poz. 1601), tj. zrealizowaniem zadania obowiązkowego publicznej placówki doskonalenia, przez zatrudnionego w niej nauczyciela-konsultanta.

Dziewczynka z Ukrainy z kl. 8 zgłosiła się do szkoły. Czy mam ją zgłosić do Egzaminu klasy 8?

Użycie w pytaniu sformułowania „zgłosiła się” skutkuje zapewne tym, że uczennica została zakwalifikowana i przyjęta do szkoły przez dyrektora („w trakcie roku szkolnego”). Uczennica podlega obowiązkowi szkolnemu i zgodnie z art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) korzysta z nauki i opieki w publicznej szkole podstawowej „na warunkach dotyczących obywateli polskich”. W efekcie prowadzi to do stosowania m.in. przepisów rozdziału 3b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty („Rozdział 3b Egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny i egzamin zawodowy”) - Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583, w szczególności art. 44zy dotyczącego złożenia przez rodziców ucznia stosownej deklaracji dyrektorowi szkoły. W bieżącym roku szkolnym oraz w obecnej sytuacji termin złożenia deklaracji to 11 kwietnia 2022 r. - ma tu zastosowanie przepis § 2 ust. 1 rozp. MEiN z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. poz. 645). Więcej informacji na ten temat znajduje się na stronie CKE w Warszawie - <https://www.gov.pl/attachment/4fc01002-a373-49c4-ab4a-5ca2f55d03a6>. Informacje te zawierają także procedurę dotyczącą uczniów zgłoszonych na egzamin pomiędzy 11 a 22 kwietnia 2022 r.

Opracowanie
Leszek Morąg, nauczyciel-konsultant
Krosno, 30 marca 2022 r.

UWAGA: Niniejsza opinia nie ma charakteru opinii prawnej, jest jedynie „udzieleniem konsultacji”, o której mowa w § 20 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045 oraz z 2021 poz. 1601), tj. zrealizowaniem zadania obowiązkowego publicznej placówki doskonalenia, przez zatrudnionego w niej nauczyciela-konsultanta.

Czy uczeń klasy 8 może wybrać na egzaminie język rosyjski jako język obcy, jeżeli w szkole polskiej klasa uczy się języka angielskiego?

Według mnie zastosowanie wprost ustawowego przepisu art. 44zu ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty - Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 oraz z 2022 r. poz. 583 („4. Uczeń lub słuchacz przystępuje do egzaminu ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego, którego uczy się w szkole w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych.”) w przypadku ucznia będącego obywatelem Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, 682, 683 i 684) byłoby nieporozumieniem, zwłaszcza wobec brzmienia ust. 4a tego artykułu, tj. „4a. Egzamin ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego jest przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla języka obcego nowożytnego **nauczanego od klasy IV szkoły podstawowej, stanowiącego kontynuację nauczania tego języka w klasach I-III.**”.

Tak więc, zważywszy na fakt, iż przywołany w pytaniu uczeń mógł w ukraińskim systemie oświaty nie uczyć się j. angielskiego lecz j. rosyjskiego, który był dla niego językiem obcym, należy uszanować wybór ucznia, zwłaszcza, że jest on zgodny z treścią § 2 ust. 3 rozp. MEiN z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy - Dz. U. poz. 645, tj.: „3. Uczeń będący obywatelem Ukrainy, o którym mowa w § 1, przystępuje do egzaminu ósmoklasisty z jednego z następujących języków obcych nowożytnych: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego i włoskiego.”.

Opracowanie

Leszek Morąg, nauczyciel-konsultant

Krosno, 30 marca 2022 r.

UWAGA: Niniejsza opinia nie ma charakteru opinii prawnej, jest jedynie „udzieleniem konsultacji”, o której mowa w § 20 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045 oraz z 2021 poz. 1601), tj. zrealizowaniem zadania obowiązkowego publicznej placówki doskonalenia, przez zatrudnionego w niej nauczyciela-konsultanta.

- **Kto ma kwalifikacje na prowadzenia dodatkowych zajęć z j. polskiego dla uczniów z Ukrainy?**
- **Czy nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej może prowadzić naukę języka polskiego dla ucznia z Ukrainy w klasie I?**

Poniżej przedstawiam stanowisko MEiN dotyczące tej problematyki zawarte w opracowaniu pt. „Przewodnik dla samorządów dotyczący stosowania regulacji w praktyce”, przygotowanym dla Związku Miast Polskich (data przygotowania dokumentu dla mnie nieznana).

Leszek Morąg, nauczyciel-konsultant

Krosno, 30 marca 2022 r.

„Nauczyciele, którzy prowadzą dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów z Ukrainy

Nauczyciele, którzy prowadzą dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów przybywających z zagranicy powinni posiadać kwalifikacje do nauczania języka polskiego, które są określone w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289).

Zgodnie z § 3 ww. rozporządzenia kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela języka polskiego we wszystkich typach szkół posiadają osoby, które ukończyły:

1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne, lub

2) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne, lub

3) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2, i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne.

W przypadku szkół podstawowych kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela języka polskiego posiadają także, zgodnie z przepisem § 4 ww. rozporządzenia, osoby, które m.in. ukończyły:

1) studia pierwszego stopnia, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne, lub

2) studia pierwszego stopnia, na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne, lub

3) studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2, i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne.

Kwestia przygotowania pedagogicznego jest zdefiniowana w § 2 pkt 2 ww. rozporządzenia. Wskazany przepis stanowi, że przez posiadanie przygotowania pedagogicznego należy rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin. O posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.

Dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla młodszych uczniów mogą także prowadzić nauczyciele posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w klasach I-III szkół podstawowych, określone w § 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

W przepisach rozporządzenia w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli nie sformułowano odrębnych wymagań kwalifikacyjnych dla nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia dodatkowe z języka polskiego dla uczniów przybywających z zagranicy.”

Czy uczeń z Ukrainy pobierający naukę w polskiej szkole może również kontynuować kształcenie w ukraińskim systemie oświaty?

Z formalnego punktu widzenia nie jest możliwa taka sytuacja, a wynika to z treści § 15 rozp. MEiN z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy - Dz. U. poz. 645, który brzmi:

„§ 15. Dzieci i uczniowie będący obywatelami Ukrainy, o których mowa w § 1, którzy pobierają naukę w przedszkolu lub szkole funkcjonujących w ukraińskim systemie oświaty z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie podlegają obowiązkowemu rocznemu przygotowaniu przedszkolnemu, obowiązkowi szkolnemu albo obowiązkowi nauki, o których mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Rodzic lub osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem lub uczniem składa do gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu dziecka lub ucznia oświadczenie o kontynuacji przez dziecko lub ucznia kształcenia w ukraińskim systemie oświaty.”.

W związku z brakiem w tym zapisie informacji, czym skutkuje niezłożenie oświadczenia, o którym mowa w zdaniu drugim § 15 ww. rozporządzenia, zapewne są i będą prawdopodobnie sytuacje (istnieją na ten temat doniesienia medialne), gdy uczniowie będący obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, 682, 683 i 684) korzystają równoległe z polskiego i ukraińskiego systemu oświaty.

Opracowanie
Leszek Morąg, nauczyciel-konsultant
Krosno, 30 marca 2022 r.

UWAGA: Niniejsza opinia nie ma charakteru opinii prawnej, jest jedynie „udzieleniem konsultacji”, o której mowa w § 20 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045 oraz z 2021 poz. 1601), tj. zrealizowaniem zadania obowiązkowego publicznej placówki doskonalenia, przez zatrudnionego w niej nauczyciela-konsultanta.

Czy jest minimalna liczba uczniów, która umożliwi utworzenia oddziału przygotowawczego? Jakie są Państwa doświadczenia?

Przepisy nie wskazują minimalnej liczby uczniów koniecznej do utworzenia oddziału przygotowawczego, wręcz odwrotnie wskazują, że „liczba uczniów w oddziale przygotowawczym nie może przekraczać 25 uczniów.”. Wynika to z treści § 16 ust. 2 rozp.

MEN z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1283), zmienionym 11 marca 2022 r. - pod względem liczby uczniów z 15 na 25 (rozp. zmieniające ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 573).

Przepis § 16 ww. rozp. daje możliwość tworzenia oddziałów przygotowawczych z uczniów różnych klas, które można łączyć zgodnie z następującymi kryteriami:

„6. W oddziale przygotowawczym dopuszcza się organizację nauczania w klasach łączonych odpowiednio dla klas:

- 1) I-III szkoły podstawowej;
- 2) IV-VI szkoły podstawowej;
- 3) VII i VIII szkoły podstawowej;
- 4) I i II liceum ogólnokształcącego, klas I-III technikum i branżowej szkoły I stopnia;
- 5) III i IV liceum ogólnokształcącego i klas III-V technikum.”.

Organy prowadzące szkół tworząc oddziały przygotowawcze mogą korzystać także z możliwości jakie daje art. 55 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, 682, 683 i 684), tj.:

„**Art. 55.** 1. Nauczanie w oddziale przygotowawczym, o którym mowa w art. 165 ust. 11 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, **może być prowadzone w grupie międzyszkolnej.**

2. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego będącej organem prowadzącym szkołę, w której zorganizowano oddział przygotowawczy, **może kierować do tego oddziału uczniów innych szkół tego samego typu, prowadzonych przez tę samą jednostkę samorządu terytorialnego.**

3. Jednostki samorządu terytorialnego prowadzące szkoły mogą zawierać porozumienia w celu kierowania przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego uczniów prowadzonej przez siebie szkoły do oddziału przygotowawczego zorganizowanego w szkole tego samego typu prowadzonej przez inną jednostkę samorządu terytorialnego.”.

Opracowanie

Leszek Morąg, nauczyciel-konsultant
Krosno, 30 marca 2022 r.

UWAGA: Niniejsza opinia nie ma charakteru opinii prawnej, jest jedynie „udzieleniem konsultacji”, o której mowa w § 20 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia MEN z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1045 oraz z 2021 poz. 1601), tj. zrealizowaniem zadania obowiązkowego publicznej placówki doskonalenia, przez zatrudnionego w niej nauczyciela-konsultanta.